

PLAIURI SĂCELENE

DIRECTOR: VICTOR TUDORAN.

Inscrisă sub. No. 13 din 16 Mai 1938 Trib. Braşov.

Anul VII.

IUNIE - IULIE
1940

Nr. 6-7.

Bun de imprimat

PLAIURI SĂCELENE

APARE ODATĂ PE LUNĂ.

Revistă fondată în anul 1934.

Cont la C. E. C. Nr. 25.187.

Director:

VICTOR TUDORAN

Redactor:

ION PĂLTĂNEA.

Secretară

MIȚA CODREANU.

Cuprinsul :

PLAIURI SĂCELENE :	Basarabia și Bucovina de Nord.
VLAD ȘEITAN :	Naționalismul românesc.
VICTOR TUDORAN :	Turn Brașovean (versuri).
PROF. I. GĂRBACEA :	Revista „Plaiuri Săcelele”.
VASILE DIMA :	Nehotărîre (versuri).
N. GH. URS ȘEITAN :	„Ba, mie-mi plac! (amintiri).
VICTOR TUDORAN :	Sonetul unei nopți (versuri).
ION APOSTOL POPESCU :	Târziu (versuri).
DOINIȚĂ SASSU	Doarme Gina (versuri).

Cronica literară : M. Eminescu — „Poezii postume” ediție îngrijită de Colorian și Iacobescu (Gh. Păltănea); „Poteci albastre” însemnări de Petru Stati (Victor Ion Critu); „Poezia Anotimpurilor” și „Primăvara” poezii de N. Cristescu (Vlad Șeitan); Studii de psihologie socială de C. Dumitrescu — Iași (Ion Păltănea).

Cronica săceleană : Despre articolul dlui. N. Batzară și răspunsul dlui, prof. I. Gărbacea; despre ziarul „Neamul Românesc”; despre cei cari ne-au înțeles și ajutat (Victor Tudoran). „Sintilia” (Gh. Păltănea).

Cronica mărunță : Numere duble (P. S.); Note (Redacția); Sărbătorirea Mitropolitului Nicolae Bălan (coresp); Știri din Turcheș (Ion Perșinariu); Știri din Satulung (Ion Pantelimon); Abonații noștri; Epigrame (Victor Tudoran); Ecouri din presă despre „Plaiuri Săcelele”; Am primit la redacție, etc.

COPERTA : Tineri săceleli în costum național vechi. Clișeu în zinc.

Coloanele revistei rămân deschise tuturor acelor cari prin articolele lor înțeleg să contribuie la cunoașterea și progresul acestor sate.

Spre știință

Oricine reține primul număr trimis de noi se consideră abonat pe un an întreg.

- Manuscrisele primite la redacție nu se inapoiază.
- Articolele privitoare la Săcele vor fi preferate.
- În limita spațiului disponibil, vom recenza cărțile, revistele și ziarele primite la redacție sau le vom aminti la rubrica respectivă, în baza reciprocității.
- În aranjarea materialului din corpul revistei, ne conducem numai de necesitățile tehnice tipografice, fără a ține seamă de vreo altă considerație.
- Cerem revistelor, ziarelor și editurilor din țară să răspundă schimbului nostru.

Notre adresse pour l'échange : ! Unser Adresse für Austausch :
Nostro indirizzo per cambio : ■ Our address for change :

Revista „PLAIURI SĂCELENE” Satulung,
Săcele — Jud. Brașov—România.

Plaiuri Săcelene

— revistă de atitudine și probleme săcelene. —

DIRECTOR:
VICTOR TUDORAN.

— a p a r e o d a t ă p e l u n ă . —

Basarabia și Bucovina de Nord.

Fila istoriei noastre naționale s'a îndoliat. Data de 27 Iunie 1940 este prinsă în chenar negru, acolo în cartea celui mai mare istoric al omenirii. Dumnezeu a vrut să fim din nou încercați. În fața soartei ne plecăm smeriți capul. Nu trebuie să uităm un lucru: credința străbună. Prin ea am învins în trecut, prin ea am existat ca neam în istoria lumii, prin ea vom învinge și în viitor.

Credința în existența neamului nostru românesc.

Am pierdut două frumoase provincii. În fiecare avem cetăți, mănăstiri și biserici ridicate de voievozii viteji de odinioară, purtători de credință și victorii moldave.

Nu trebuie să le uităm. În ele avem întregul nostru suflet românesc, sunt ale noastre căci sunt zidite de moșii și strămoșii noștri, simbolizând mărețe victorii sau cinstind credința neamului.

Deși subl stăpânire străină azi, din suflet nu ni le poate scoate nimeni. Și alâta timp cât le avem în inimi, nu trebuie să pierdem nicio speranță.

Speranța sinceră e idealul unui popor.

Un popor fără ideal, e mort. Putem fi noi un popor mort? Nu! Suntem un popor tânăr, plin de vitalitate și călit în trecutele lupte ale istoriei noastre.

Istoria nu ne dă voie să fim lași. Idealul nostru va rămâne neconținut viu, în noi, înlocmai ca flacăra ce arde la mormântul eroului necunoscut.

Plaiuri Săcelene.

Naționalismul românesc.

de Vlad Șeitan.

Pe scocul istoriei contemporane a intrat cu prisosință mulțime de țări, — mai mari și mai mărunte, cu existență mai nouă sau încărcată de ani, zămislite din voința de afirmare a unei națiuni sau din jertfa adusă în trecutul războiului, — cari acum au fost aruncate pe prundișul Europei sub un nou aspect.

Unele învinse, altele supuse, unele distruse, altele plecate, toate sub o haină nouă, aproape de nerecunoscut.

Prins între lespezile național-socialismului german și fascismului italian, firisorul de apă al democrațiilor apusene, s'a pierdut încet-încet și izbil puternic cu capul de prundișul alb al văii unde se adună apa de pe scoc, a fost luat de torentul naționalismului răzvrătit și adus la realitate.

Toți au plălit greșelile trecutului, deoarece pe pârloagele democrației, sub pretextul unor mari și necontrolate libertăți, au crescut spinii și scăeții neînțelegerilor și ai tuturor afacerilor cari sugeau seva țării, vloga neamului și căscau tot mai fidos negrul mormânt al propriei lor existențe.

Pe altă parte, înhămași la greul muncii de înălțare a țării, naționalismul constructiv se pregătea, ca un făt-frumos, să dea ultima lovitură balaurului democrat.

Nu e mirare că a reușit.

Deoparte munca, de alta plăcerea. Deoparte cînstea, de alta afacerismul. Deoparte înălțarea sufletească a insului, de alta distrugerea sufletului.

Hitler și Mussolini vor învinge până la urmă și ultimul obstacol rămas. Cel puțin asta e convingerea noastră. Astfel se va da drumul naționalismului strâns cu ușa până mai ieri, dându-se dreptul nației adevărate să-și spună cuvântul, fără a mai ține seamă de anumite interese internaționale.

*

Pe-aceiași scoc al istoriei contemporane a intrat și poporul român.

Calapeleasma despicală a neamului s'a năruit la răsărit și nord. Basarabia scumpă și trumoasa Bucovină au fost rupte și alipite U. R. S. S.-ului.

Colnicele basarabe încărcate cu vii și conace boerești și platurile mândrei Bucovine învesmântate în păduri bătrâne de fag, prin care doina își toarce acum mai dureros firul ei de argint, nu mai sunt ale noastre.

Turn braşovean.

de Victor Tudoran.

Turnului de subt Tâmpa.

Turn învechit, tăcut și ros de vremuri,
La margine de burg medieval,
Tu ce înfrunți smerit al vremii val,
De câte ori te văd, tu mă cutremuri,
De parc' ai fi un cântec de caval.

Prin haina ta, acuma tot mai ruptă,
Se văd prea multe cărămizi zămbind,
Iar firele de vișă, brașe'nîind
Să îți mângâie fașa tot mai suptă,
Din care veșnic pietre se desprind.

Te văd pri'a timp, în vremea ta de gloriei,
Erai frumos și mândru și voinic,
Ostașii tăi, teamă n'aveau un pic,
Ei culegeau din vremi numai victoriei
Și le'nsciau pe-al timpului ilic.

Apoi în seri cu lună ca'n poveste,
Porneau la chief ostașii teutoni,
Și'n sunet de fanfare, să răstorni,
Din poale, Tâmpa și până în creste...
Imprăștiată victoria prin gorni . . .

Din podul învechit dela intrare,
Mai ieri căzut-a cel din urmă lemn,
Să fie oare-al vremurilor semn,
Că mâine vei porni spre dărâmare,
Ca tot ce din străbuni ne dă îndemn?

Turn ros și trist de falnică cetate
Și răspândite clitorii străvechi,
Voi mânăstiri zidite în părechi,
Simt azi în voi o inimă cum bate,
E sufletul ce-l moștenim din vecchi.

De ce nu știm să ne iubim trecutul,
Și să zidim din el un nou altar?
Să ne legăm cu lespezile iar,
Pe care au căzut moșii cu scutul,
Luptând din greu l-al neamului hotar.

Din măreția ta azi în ruină,
Puteri de utiași în noi să crească,
Să ne'nfrățim cu glia românească
Și s'o urcăm mereu tot în lumină,

Să o iubim, cum cântul de caval,
Să'nfrunte viforos al soartei val.

Glia românească a svâcnii, puhoiul revoltei ne-a năvălit în vine,
ura ne-a împăienjenit ochii, iar vorba ni s'a oprit duminical în gât.

Totul s'a transformat în durere adâncă, prilej de obștească înfrățire și tâlcuitoare de mari năzuinți.

Străfulgeraști în inimi de lovitura soartei, talazurile necazului se adună mereu și tot mai mari, clocolesc în adâncuri de suflet, pentru ca în momentul când neamul întreg va crede că a sosit timpul răfuielilor, să izbucnească viforos și puslietor spre coltropicor.

Deslănțuirea vigoarei unui neam întreg care nu-i lăsat în pace, va înscrie în istoria lumii cea mai mare faptă de eroism.

*

Naționalismul românesc pare a se ridica din nou pe culmea Carpaților, de unde vrea să lumineze parcă toată țara.

*Un suflu nou a început să adie timid peste holdele și văile țării.
Se simte tot mai pronunțată adierea vântului tânăr și românesc,
care prinde iar, în haina lui largă, inimi și conștiințe curate.
Credem că e în binele țării și deaceea ne bucurăm.*

*Un lucru însă. Conducătorii de azi ai curentului naționalist să se ferească și să elimine din sânul lor pe toți mișei și pezevenchii
situațiilor comode, cari în trecut au tras foloase tocmai din această
calitate de defăimători ai ideii naționaliste.*

*Spunem acesta pentru a se evita pe viitor surprizele neplăcute
din trecut, când unii din conducători nu erau de fapt conducători
convinși, ci visau doar situații comode și bine retribuite.*

Nu spunem asta din invidie sau răutate. Doamne ferește!

*Dacă o subliniem totuși, o facem numai de dragul pământului
ăsta românesc, pe care îl iubim și nu l-am vrea al nimănuî altul
decât al nostru, în vecii vecilor.*

*După cum vom înțelege momentul naționalismului românesc,
așa vom merita să existăm.*

*Deci soarta ne este în propriile mâini. Depinde numai de noi
toți, dacă vom ști să fim cu adevărat români.*

Revista „Plaiuri Săcelene“ de Prof. I. Gârbacea.

Am urmărit întotdeauna cu viu interes și deosebită simpatie
numerele acestei singure reviste serioase care se ocupă de mărghinime
și de soarta mărghinenilor.

Ea urmează tradiția revistei „Țara Bârsei“ care după zece
ani de apariție a dispărut spre regretul tuturor celor cari s'au des-
fătat cu rândurile ei și se găsește în al șaptelea an de apariție,
etate care o siluează între cele mai vechi reviste ardelenene în viață.

Ultimul număr aduce un articol al scriitorului Batzară, redac-
tor la „Universul“, unde a și apărut ca articol de fond.

Dată fiind importanța atât a scriitoru'ui, cât și a ziarului unde
a apărut și mai presus a chesliunei grave pe care o sulevează, îl
reproducem în întregime pentru a-l analiza și eventual întregi.

*Urmează apoi reprodus articolul „O situație care nu e locală“
al dlui. N. Batzară, publicat de revista noastră în nr. 1-2 din
Ian.-Febr. 1940.*

Sunt obișnuit să văd asemenea fraze la un ziarist începător,
dar mă miră extrem de mult la un Batzară. Nu cred să nu știe
situația grea de azi a bugetului public și-i mai grea a bietului con-

Nehotărîre, de Vasile Dima.

Nimănu!

*Mi-a picurat o lacrimă pe-o filă,
Am tresărit că nu știam nimic;
In inimă mi s'a înșfpt un ic
Și'n glastră doi bujori plângeau de milă ..
Mi-a picurat o lacrimă p'un plic.*

*E plicul pentru ea, e primul plic
Și-i alb ca trupul ei imaculat.
Și-i mic, și îl privesc îngândurat:
Să i-l trimit acum sau să îl stric?...
E plicul pentru ea, — nevinovat --*

*L-am ridicat ușor și l-am privit
Și-am întâlnit pe el un nume drag,
Numele ei... mi l-a prezis un mag,
Care mergea în pas domol spre schit ..
L-am ridicat ușor, căci mi-era drag.*

*Să i-l trimit acum sau mai târziu?
- Mă întrebam - dar n'am primit răspuns.
Am vrut să i-l trimit așa pe-ascuns,
Dar gândul îmi era așa pustiul!...
Să i-l trimit acum?... Nu, că am plâns.*

*L-am îndoit cu mâinele-amâdoacă,
L-am frânt ca pe o creangă de cais,
Se jeluia în el atâtea scris,
Curgeau atâtea picături de rouă!...
L-am îndoit, l-am rupt... o știu precis.*

*Mi-a picurat o lacrimă pe-o filă,
Am tresărit că nu șticm nimic:
In inimă mi s'a înșfpt un ic
Și'n glastră doi bujori plângeau de milă.
Mi-a picurat... rupsesem primul plic.*

tribuabil. „Orice sacrificii”, înseamnă noi sarcini și noi taxe, oare le mai poate suporta ?

A apela mereu la stat adecă la buget și numai la stat mi se pare și periculos și ineficace.

E o greșeală azi să se creadă că „transhumanța” care a îmbogățit mărghinimea nu mai există. Balfa și Borcea sunt și azi pline de „târlele” mocănești — ca întodeauna — numai că mocanii nu mai sunt săceleni, ci brăneni, moroeni sau țuțueni.

Economia de vite și ciobănitul e departe de a fi azi nerentabil și deci înlocuit de agricultură. Dovadă că Sașii, cari fac gospodărie rațională nici nu vând decât vite sau produsele lor, unt, lapte, carne, etc.

E știut azi pe glob că agricultura dă un venit mai mic decât creșterea vitelor, aceasta începând cu Argentina și terminând cu Elveția sau Olanda.

De ce atunci Săcelenii s'au desmocerit ?

Săceleanu Moroianu în cartea lui devenită clasică prin frumoasa descriere, explică oricui cauzele decadenței. Nu lipsa de pământ arător, seceleanu nu e un agricultor cel mult arendaș sau moșier, ci un bun econom de vite.

Înainte de sărăcirea săcelenilor au sărăcit cei din „Țara Oțului” cari și ei au părăsit „stâna” și au descoperit drumul „Americii”. La fel Bănățenii, de cum s'a ulăsat de oi, au sărăcit și au căzut în mizerie.

Istoria Săcelelor vine să confirme încă odată că orice altă ocupație, agricultura, meseria, funcționăritul, nu priește. În loc să cerem bugetului noi sacrificii, să descoperim cauza boalei. Și nu e prea greu.

Până la război — perioada de expansiune săceleană — tinerii băieți după ce terminau școala „centrală”, cea mai veche în Ardeal și cu mult mai veche ca epoca șaguniană, se împărțeau în două grupe; primii la „cârlani” în „Podul Sașilor” sau pe „Sulița” iar restul „băiat de prăvălie” la „Nenea” la Brăila sau Constanța. Fetele rămâneau acasă până la măritat și după măritat și țeseau „dimie” și „postav”, fie pentru casă, dar mai ales spre vânzare. Județele Prahova, Dâmbovița și chiar Muscel purtau cioareci făcuți din dimie săceleană, în „zeghi” adică sumani, erau specialiști „brănenii”. Și așa se strângeau pungile cu galbeni.

A venit războiul și țara întregită.

Încotro apucă elevii săceleni după terminarea cursului primar? Toți și toate la școlile medii, din care două au sediul în Săcele, un gimnaziu și o școală profesională. Și după ce termină aceste școli? La alte școli sau în căutarea unei „slujbulițe”.

„Cârlanii” în „Podul Sașilor” așteaptă înzadar de 20 ani pe micul cioban, care cu simbrie în oi avea să devină după armată, marele oier și bogătaș. Din slujbuliță nici când nu are să ajungă chiabur și de aici „agonia” Săcelelor.

Macedoneanul Batzaria mă va înțelege mai ușor când voi spune că Gimnaziul din Săcele ca și cel din Săliște dealtfel, a făcut aceeași ispravă ca cel din Salonic. Și companiile de negustori macedonieni presărate, până la Lipsca și Hamburg, au rămas fără ucenici toți fiind furăți de carle și de carierele așa zise ale cărții. S’au stîns companiile grecești, au rămas numai bisericile, și... cimitirele să mai glăsuiască de gloria negustorilor și milionarilor Sina și Dumba, ca și Grabowsky sau Mutowsky la Budapesta. Biserica dela Mișcolț zidită de străbunul lui Șaguna, ca și cea din Budapesta, Wiena și chiar Brașov, nu mai are credincioși.

Cauze mici, efecte mari.

Abuzul de școli ne-a desființat aproape mărghinimea, a sărăcît-o și i-a secat vitalitatea și puterea ei de expansiune cu care ea a romanizat și colonizat comerțul în Brăila, Galați, Constanța, Ploești, Buzău și chiar București și a colonizat Ialomița și Dobrogea.

Deci orice sacrificiu pentru închiderea școlilor cu pricina și îndrumarea tinerilor nu spre meserii ci spre „stîna” și spre „teighea” la unchiu care încă mai trăește și îi mai așteaptă, dar nu multă vreme.

Din amintirile unui Săcelean.

III.

„Ba, mie-mi plac !“

de N. Gh. Urs Şeitan.

Este o vorbă înțeleaptă, din bătrâni, „din bătrâni din oameni buni“, cum spune cântecul, că: „N'aduce anul, ce-aduce ceasul“. Bietul Bunicu, — Bătu, cum i se mai zice, pe mocăneşte, — nu-i mai mult azi, decât un pumn de țărană, sub arătura de grâu ori de porumb, din câmpia nesfârşită a Bărăganului !

S'a mângâiat şi consolată şi el cu vorbele lui Iov din Biblie: „Domnul a dat, Domnul a luat, fie numele Domnului binecuvântat“, când un viscol năprasnic i-a aruncat şi necat în râul Ialomiţa şi'n Dunăre, împreună cu ale altor mocani, toate oile, câte-i mai scăpaseră dela gălbează; şi-apoi a venit la noi, sărac lipit pământului, să'mpartă lipsa cu taica, muncind din greu, cu dijmă şi suflet, pe moşia ciocoifului grec *Gavadia*, din comuna Țândărei (Jud. Ialomiţa).

Şi cred că multă vreme, cocoanele, boerii şi negustorii din Călăraşi, au jînduit după caşcavalul, urda şi brânza mocăneasă, până când alţi Săceleni ş'au scoborît oile din munte la şes, ca să le pască pe țămurile Ialomiței şi malul stîng al Dunării !

Şi *Neica Niță Muscalu*, — fiind tare credincios şi punându-şi toată nădejdea'n bunătate şi dreptatea lui Dumnezeu — tot cu vorbele lui Iov din Biblie, şi-a mai potolît nemărginita-i durere, pentru pierderea întregii herghelii de cai, până la unul, cari au înţepenit, de un chic, atât de rece, de te pătrundea până la măduva oaselor şi de un ger năprasnic, de crăpau pietrele şi ţipa coteica la copca cu pae, nu altceva, prin *Bugeacul* (Basarabia de Sud), acela sălbatic, plin de toate stihiiile, răul şi de burueni, cât omul — patria haiducului naţional, Mihul Copilul din baladă şi pe unde l-au purtat „păcatul“, după mai bine, pe acest străbun, îndepărtat, din Satulung.

Dar așa este când nenorocirea cade—satara-belea—, pe capul omului, sau stă'n loc, de-l ajunge, ori sileşte s'o ajungă el, din urmă.

Bătrânul mocan, bunicul, nenorocit, ofta mereu, din greu, pe toate cărările, şi vorbea ca pentru el: „*Numa'Dracu m'a pus la cale să nu-mi duc oile, din vreme, la adăpoaste, ca'n alți ani*“.

Tare mi-e dor şi mi-e jale de voi, drăguțele mele mioare ! Şi de voi dragii mei câini credincioşi, cari, pe lângă garduri streine, ați închis ochii de veci, rebegiți de frig şi lifniți de foame. De mici

v'am crescut cu lapte dulce și voi mi-ați păzit turma așa de bine, încât lupii, niciodată nu mi-au mursicat nici măcar o singură oaie".

La fel și *Neica Niță Muscalu* spune, cui vrea să-l asculte:

„De ce, Doamne, n'am ascultat eu pe fratele-meu, Drăgan. Mereu mă cicălea: „de ce măi frate, nu vinzi tu averea asta cu suflet, gloabele alea de cai cari într'o bună dimineată, se pun cu copitele'n sus și tu rămâi numai cu pielea lor?"

„Schimbă'n bani, măi omule atât caii cât și oile și cumpără dela Turcii, care pleacă'n țara lor, cu doi lei pogonul, și fă-te moșier mare ca alătea mocani de-ai noștri, de-i plină Dobrogea de ei. Așa cum faci tu cu țărâița nu-i nicio pricopsală. Vinzi doat câștiga armăsari, pe care-i poți prinde cu arcanul, la Rușii din Podolia, pentru tunuri și cavaleria lor, iar la boerii moldoveni, din Basarabia, le dai pentru droșcile lor, telegarii cei mai frumoși, ce pe apă nu curg".

De semne, aurită i-a fost gurița lui *Neica Drăgan*, cândată ce Turcii și-au luat tălpoșița din Dobrogea noastră, liberată de sub semilună de către sabia română creștină, din războiul pentru independență dela 1877, Mocanii noștri din Săcele și din alte sate ale Ardealului, văzând că aici, în acest colț de țară „*e pâine de mânăcat*" (de trăit) în libertate, pentru niște oameni demni și vrednici ca ei, au început „*să curgă*" și să treacă Dunărea, „*cu cățel, cu purcel*", „*cu tot calabălăcul, traista și ciubucul*", cu civilizația și cultura apuseană în suflet, ca să'ntemeeze, la poarta dinspre răsărit a Țării Românești, așezări traînice, santinelă trează și zid tare și puternic de piepturi de viteji de-ai lui Traian și Decebal, apărători ai țării, ai neamului, ai creștinătății și ai Apusului, de lăcomia „*bunilor*" vecini dela Sud și dela Nord!

Și'n mai puțin de zece ani, — după cum ne-a spus, când a venit pela noi, *Leica Susana Botea*, sora lui taica, din Caramurat — satele, din această frumoasă și bogată provincie, s'au schimbat „*din colibe, în palate*"!

Iar acum, ici și colo, la depărlări de zeci de poște, dacă mai vezi câte-un crâmpei, o rămășiță de sat tătăresc, ori turcesc care mărturisește, cum erau aproape toate satele pe acele vremuri depărtate: cu închipuirii de case, adică niște bulgări de pământ grămădiți unul peste altul, drept pereți, iar acoperișul „*la'nălțimea broaștei*", lîpît cu lut galben, ori de pae. Și'n locul lor? Locuințe ca la... Săcele!

Cum a auzit taica, dela sor'sa Susana, din Caramurat, că-i tare „*ghîne*" de trăit în Dobrogea, că'n provincia asta „*curge, din cer cu găleata, lapte și miere, că acolo-i Canaanul Românilor*" și că,

Sonetul unei nopți.

de Victor Tudoran.

Unei doamne.

*Indemn sublim de vraje și păcat,
Petale'mprăștiate de cireși,
Surâs șglobiu ce sufletul mi-apeși,
Aleanul tău senin m'a fermecat.*

*Cu sânii tăi de crin catifelat
Și coapsele conac de dor rebel;
In noaptea-aceea svon n'a fost de fel....
Doar licuricii'n vis m'au legănat.*

*Aroma ta în suflet mi-a pătruns
Cum primăvara zarzăru'nfloril,
Și'nflorat de tine, te-am ascuns,*

*Să te păstreț mereu, la infinit,
In colțul meu de suflet, nepătruns,
Căci dorul tău din nou m'a zămislit.*

învoielele agricole sunt mult mai ușoare ca'n Muntenia, gata a fost de plecare, peste Dunăre. Vorba ăluia — „țolu pe chioru, și drumul la Perişoru“ — cum se zice pela noi, când pe cineva l-apucă dragostea de vreun „drăcușor“ de față, din altă parte. Cândva — se spune un biet fecioraş de mocan, ne mai pu'ând răbda arsura focului dela inimioară, ca să-l stingă, a încălcat pe Chioru și „sbughio“, cu calul numa'în spume, la Perişoru (o comună din jud. Brăila), unde o babă hârcă, rugată de iubita lui, îi pușese u'cica, care, la sosire, ferbea'n clocote, fără foc!

Așa o fi dragostea: înnebunește pe om, până moare!

I-a fost ușor lui taica, să convingă câteva familii din sat, să plece cu el; mai întâiu, robia era comună, lipsurile și suferințele erau aceleași, apoi nimeni, afară de cei îndrăgosiți, nu se rupea de ceva drag: nici tu casă proprie, nici tu glie de care să-ți fie inima legată, nici tu pășune pentru vite și nici mălai în tron, ci numai împilare, robie, sărăcie și multe foarte multe, guri de astupat.

Până și șobolanii își luaseră câmpii și cu chipul acesta, s'a dovedit odată mai mult, că-i foarte bun leacul ăluia, care, când l-a'ntrebat cineva, ce să facă, ca să scape de șoareci, i-a răspuns:

„Foarte simplu: sărăcește și tu ca mine și să n'ai nimic de ros pe lângă casă și se duc, mâncând pământul!“!

Târziu.

de Ion Apostol Popescu.

*E seară în fereastră
Și plopii tac afară,
Târziu luna în glastră
De prin pustii coboară.*

*Spre-apusul cu vedenii
Se stinge orice grabă
Și îngerii'n ectenii
Sculptează rugă albă.*

Deci, i-a venit tot așa de ușor lui taica să „arunce cu cenușă'n urmă”, — cum se zice, pela noi, când pleci dintr'un sat, unde n'ai trăit bine.

Și-a plecat, bietul taica, cu durerea, tănuită'n sufletul lui, că lasă'n urmă, două morminte scumpe pentru el, ale părinților, peste cari mai târziu, când s'a stricat satul, a trecut, nepăsător, fierul plugului, de nici nu se mai cunoaște locul, unde oasele acestor doi mocani, din Săcele, vor hrăni mereu pământul Bărăganului !

Ba ce-i drept, nu-i păcat s'o spuî!

A mai lăsat, după el, faîma de cel mai religîos, mai cuminte și mai înțelept om din sat.

Se vede, pe semne, că chiar pe vremea aceea, când se luau doar „câte-o piele de fiecare oaie”, de către moșieri în învoielele lor cu țaraniî, s'a dovedit adevărată zicală: „râul cu două isvoare nu seacă niciodată.”

În adevăr, dacă taica n'ar fi știut și cojocărie, numai cu cinci parale, cât se plătea, la câmp, munca dintr'o zi de vară, lungă cât... postul Paștelui și cu bruma de dijmă, cât îi plătea boerului să-i lase, cât e hăul, n'am mai fi văzut noi, prin curte, nicio coadă de vacă, nici porc de Crăciun și nici păsări, cum n'avea vecinul nostru, cumătru *Berechet*, tot mocan și el.

Par'că și acum îmi sună'n urechi hărjîitul pieilor de oaie, când taica începea să le curețe, în lînda casei, cu trei patru ceasuri înaînte de a se lumina de ziuă.

Așa că toate cojoacele și bundele din sat, cusute de el, au să vorbească pân's'o rupe de hărnicia lui Moș *Gheorghe Urs-Șeitan*. Și uite așa de colea nițel, de dîncolo mai multîcel — vorba unuia: „dacă nu curge, cel puțin pică”. Ba și maica aducea la casă, cu furca cu descântecele și buruîenelē ei, de toate, un fuîor de îin, sau de cânepă,

Doarme Gina!...

de Doiniță Sassu.

*Prin grădina smălțuită cu buchete înflorite,
A trecut, strângând la sânu-i florile din cale,
Șoptind drag acelor care plâng pe brazde, ofilite,
Desmierdând, duios, bobocii cu petale pale...*

*Ca regin'a lor, cu toate i se închinau smerite,
Aplecând ușor potitul gingaș, plin cu rouă,
Dăruind-o cu mireasmă din pocalele vrăjite,
Pe când ea binecuvântă dulce: „Pace vouă!”*

*Hoinărind până'n spre seară printre roabele iubite,
S'a lăsat să-i vină somn alinător pe gene...
Și un prinț cu ochii albaștri, a venit pe tănuile
Și-a furat pe scumpa floare'n țări cu Cosinzene...*

*Ci, când trece'n svon șagalnic blând zefirul prin grădină
Prind să-l certe — veghelorii — crinul și sulfina:
„ — Până zorii nu-ți mângâie aripele în lumină,
Treci liptil, copil sburdalnic; nu știi?... Doarme Gina!”*

câteva ocă de miște, pentru plapomă, nișică lână pentru ciorapi, brânză de oi ori de vaci, smântână, costiță, mușchiu de porc afumat, ceva părăluțe, până și câte-o roche de stambă, „pentru maica Sanda, că mi-a scăpat copilul din ghearele morței.”

Curgeau, ca la bălci: tinerele, cu copii mici în brațe și cu cei mai marișori, de mână, bărbați și femei în toată firea, toți încredințați că „Maica Sanda îi vindeca”: de apucate, (tetanos), de delperit (roșăța pelei”), de brâncă, de deochiu, de treapăd (diarîe), de gâlcî rele (anghină difterică), de pojar, de vărsat, de scarlatină și de toate celelalte boale, ce bântuia prin sate, atunci ca și acum!

Țipau copii de m'asurzeau, când îi trăgea, căscău oamenii mari, când le descânta de deochi, de le-ajungea gura la ureche și câinele se scutura, când i-arunca'n cap apa descântată, cu tăciuni aprinși, semn că se face bine bolnavul!

Sigur că se vindecau mulți, — dacă nu mureau — că maica n'a scăpat de ei, până'a murit, la vârsta de 86 de ani, deși câteodată, plictisită, le da „apă chioară”, adică nedescântată.

Când eram încă mic, fugeam de țipătul copiilor. Mai târziu, la mijirea mustăților, nu mai plecam, mai ales când veneau lînerile,

Tineri săceleni în costume mocănești de acum
o jumătate de veac.

frumusele, cu ochi negri ca mura coaptă, ori albaștri ca cicoarea din câmp și seninul cerului, vii, strălucitori, umezi și tare frumoși, de credeam că s'a scoborît în ei raiful din cer, nu altceva! Acuma nu mai lăsăm ochii în jos, rușinat, când vreuna mai „drăcoasă” și frumoasă de pica, „își arunca privirea” duioasă, tremurătoare și „otrăvită”, drept în ochii mei, de mă bolnăveam eu, în locul copilului ei!

Se vede că maica a cam băgat de seamă schimbarea mea și că ghimpele dragostei mi-a nșepat inima, căndată ce-a plecat o brunetă și eu m'am uilat lung și cu jînd după ea, a isbucnit:

— „Ce tot o fi cătând „nefufenele” astea, de vin la mine, cu copiii sănătoși? Nu-mi plac de loc!”

— „Ba mie-mi plac, al dracului!” i-am răspuns eu.

Săraca maică, a rîs cu'nșeles, ca un filosof, căci doar a fost și ea tînără odată“.

CRONICA

LITERARĂ, ARTISTICĂ SĂCELEANĂ ȘI MĂRUNTĂ

M. Eminescu — Poezii postume, ediție îngrijită de *Al. Colorian și Al. Iacobescu Ed. Cugetarea — Georgescu Delafras — Prețul lei 100.* — În volumul de față, dnii: *Colorian și Al. Iacobescu*, ne prezintă partea cea mai puțin sau poate chiar de loc cunoscută din opera lui *Eminescu*, aceea ce nu s'a publicat în timpul vieții lui, opera postumă. În cuvântul de introducere și nota finală a volumului dl. *Colorian* caută să motiveze și să îndreptățască publicarea operei postume a lui *Eminescu*. Aduce astfel diferite argumente afirmând că: postumele sunt acelea cari „arată lupta pe care poetul a dus-o cu osârdie pentru desăvârșirea și stăpânirea formei și fondului poetic”. În postume ni se desvăluie umorul „o altă față a personalității eminesciene”. Postumele prezintă pe *Eminescu* — „veșnicul pelerin spre desăvârșire” și nu un „*Eminescu* inspirat din fier”. Cunoscând și aceste poezii poți vedea munca titanică a unuia om care, într'un timp atât de scurt, în vremuri atât de dușmănoase și contrare, a creat capodopere cari sunt pietre de hotar pentru literatura noastră tânără. Rămâi extaziat în fața acestor lucruri și constăți că numai printr'o „jertfă supraomenească”, au putut fi create. Și întradevăr *Eminescu* „a fost înfrânt în viață” dar prin opera sa „a învins în veac”.

Aceste lucruri nu le poți însă înțelege numai din poeziile antume — căci acestea reprezintă prea puțin din vasta operă eminesciană. Și chiar dacă ar reprezenta cea mai strălucită parte a operei (lucru care este adevărat numai în parte), totuși nu poate cuprinde mărimea personalitate eminesciană sub toate aspectele ei.

Sunt multe valori din opera eminesciană pe cari numai posteritatea le-a descoperit. Or aceste poezii au tocmai menirea de a desvălui alte valori și aspecte ale operei, cari zac ascunse în manuscris.

De ce să afirmăm arbitrar că aceste poezii nu au fost publicate de poet fiind recunoscute de el ca fără de valoare și de ce să nu admitem că nepublicarea lor se datorește firei sale retrase și timide sau soartei vitrege, mai ales când găsim printre ele poezii ca „*Mușatin și codrul*” — plină de o nespusă gingășie și simplitate, de miracolul și supranaturalul baladei populare, dar și de serafică melodie a versului eminescian.

Multe din operele cele mai de seamă ale lui *Eminescu* au fost scoase aproape forțat dintre hârtoagele lui de prieteni (*Slavici, Creangă*) și date publicității.

Argumentul ce se aduce împotriva publicării poeziilor postume era, că ele nu se ridică la valoarea celor antume și deci valoarea lor întunecă strălucirea luceafărului poeziei românești. Afirmarea nu este tocmai adevărată, deoarece ele nu micșorează de loc valoarea poetului, ci din contră ne dă posibilitatea să urmărim evoluția unui geniu în plină ascensiune.

Noi nu putem lipsi de ele o literatură tânără — cum e literatura noastră — deoarece afirmă dl. *Colorian* — și pe buna dreptate — oricare din postumele lui *Eminescu* sunt mai presus de tot ce a scris marii noștri clasici: *Heliade, Gf. Alexandrescu, V. Alexandri*.

A nu admite publicarea operei postume a lui *Eminescu* înseamnă a fi protestant în materie de literatură, a fi cu alte cuvinte, eretic. Înseamnă a în-

lătura o parte, care îți este absolut necesară înțelegerii, căci fără de ea, nu poți cunoaște pe adevăratul Eminescu. Căci după cum nu poți cunoaște și înțelege cu adevărat dogma creștină decât admitând atât Sf. Scriptură cât și Sf. Tradiție, tot așa concepția eminesciană nu poate fi înțeleasă sub toate aspectele ei, decât cunoscând a'ât ceea ce s'a tipărit în timpul vieții lui, cât și ceea ce s'a tipărit după aceea, sau a rămas în manuscris.

Păreră noastră este însă că puținii vor mai fi din aceea cari se îndărătnicesc încă în absurda concepție de a nu publica decât numai ceea ce însuși poetul a publicat. Ci din contră, credem că mai toți sunt de părerea marelui nostru istoric și om de știință prof. N. Iorga, care afirmă că: „*Orice rând din Eminescu trebuie tipărit*”.

În felul acesta vom putea răscumpara în parte greșala contemporanilor lui Eminescu, cari nu găseau în opera marelui poet, decât trei poezii bune, dintre cari numai una (*Mortua est*) cu adevărată valoare literară.

Lucrarea de față are tocmai această menire. Ea ne pune la dispoziție acea parte din opera lui *Eminescu*, pe care nu am avut posibilitatea până acum a o cunoaște.

De aceea munca dlor. *Al. Colorian* și *Al. Iacobescu* — îngrijitorii volumului — merită tot sprijinul și toată lauda, deoarece stau în slujba celui mai mare poet pe care l-a avut vreodată România.

Tot cu această ocazie ținem a reamărcă și opera editurii *Cugetarea* a dlui. *Georgescu Delafraș*, care își înțelege pe deplin misiunea sa, sprijinind totdeauna, tot ce e sănătos și românesc.

Gh. Păltănea.

„**Poteci Albastre**” însemnări de **Petru Stati**. *Colecția „Cuget moldovenesc”*, *Director, M. I. Văluță. Ioși*. Vechiul nostru prieten — literar înțelegem, dar pe care nu-l cunoaștem decât din volumele primite — Dl. *Petru Stati*, ne trimite de data aceasta un volum de însemnări, deosebit de interesante. Cartea cuprinde două capitole: *Fenomenul Eminescian* și *La răscruce de veac*. *Petru Stati* ne obișnuise cu versurile lui limpezi, — pe care nu odată le-am lăudat în coloanele revistei — dar nu-l bănuiam și așa de bun observator literar și social. Cu o compeliță de adânc cunoscător, *Petru Stati* reușește să expună lucruri mai înalte, sub o formă ușoară de reținut, asimilabilă de orice intelectual, modest ca pregătire și care are puțină bunăvoință. Ne vom mulțumi, ca în limita spațiului disponibil, să reproducem unele părți mai interesante, cari ar putea fi folositoare, unora dintre cititorii noștri. Iată câteva: „*Oricum s'ar prezenta, ușoară sau dificilă, creația artistică nu poate avea drept rezultat noutatea absolută, ci numai o noutate relativă*”. Între *premergătorii lui Eminescu*, aminteste pe *Sifleanu, Gr. Alexandrescu, Vasile Alexandri, etc.* „*Între Alexandri și Eminescu, este saltul dela talent la geniu*”. (pag. 16.) Analizând *ideea morții în poezia eminesciană*, discută poeziile: *Mortua est; Inger și demon; Despărțirea; Împărat și proletar; Melancolie; Odă; Rugăciunea unui dac; Glosa; Apari să dai lumină și Luceafărul*.

În partea: *Elementele erotice eminesciene*, autorul începe cu următorul gând: „*Poezia eminesciană constituie capitolul neasemuit de bogat pe care l-a oferit vreodată metafizica iubirii în literatura românească*”, pentru a încheia cu fraza următoare: „*Pontif al sbuciumului din primăvara vieții, cântecele lui vor trăi cât vor exista tinerete și iubire, adică în eternitate*”.

Discutând despre: *Sentimentul naturii*

în poezia lui Eminescu, autorul documentează această temă, pe care regele poeziei românești a tratat-o cu multă măiestrie. În ultima parte, autorul vorbește despre *Destinul eminescian* „care constituie finalul unei chinuite existențe pământenești”, „dar care a deschis porți de așur culturii noastre”.

În capitolul „*La răscruce de veac*” autorul se ocupă cu atenție despre: *Arta ca factor de cultură*; *Realitatea în opera de artă*; — subliniind diferite curente; — *Despre tradiție și solidaritate* și *La răscruce de veac*, în care autorul subliniază câteva mari adevăruri: „*Nici dărpănarea corpului pentru flacăra subtilă a minții, dar nici înflorirea trupului fără o corespunzătoare ridicare pe plan spiritual*” ori altă maximă „*Fericirea în viață, este devotamentul față de o datorie sau față de un vis*”.

Cartea „*Poteci albastre*” merită a fi recomandată tuturor, pentru suflul sănătos și moral ce-l cuprinde.

Citiți cu atenție și gândită, descoperim o valoare enormă între cele 65 pagini ale volumului, care te va face din când în când să o scoți din bibliotecă și să o răsfoiești.

Victor Ion Critu.

„*Poezia Anotimpurilor*” și „*Primăvara*” două volume de poezii, de N. Cristescu. Tip. „*Unirea*” Caracal. 1932-1936. Prefați de S. A. Am citit cu deosebit interes volumele trimise din Caracal, și o mărturisim sincer, am descoperit în majoritatea poeziilor, filonul talentului. N. Cristescu cântă cu drag natura, reușind a ne reda imagini frumoase.

Iată de exemplu poezia „*Apriliană*”:

*Pe marea albastră, insule de nor
Pictează Aprilie cel înșelător...*

*Prin frunzele care n'au putrezit,
Firele de iarbă verzi au răsărit...*

*Precum prin tristețea anului trecut,
Râde bucuria celui început...*

*În inimi suspină triste amintiri...
Și pătrund de-afară, vesel, citipiti...*

*Sub strașina veche, un cuib pustit
Plânge rândunelul ce n'a mai venit...*

Dacă versurile lui N. Cristescu, ar fi fost tipărite pe o hârtie mai bună și câte o poezie pe o pagină, nu îngrămădite ca într'un bazar cu diferite caractere tipografice, ar fi dat dela început impresia adevărată a talentului, pe care autorul îl posedă.

Il așteptăm în curând cu un nou volum, și tehnic și artistic, mai realizat.

Vlad Șeitan.

Studii de psihologie socială de C. Dumitrescu—Iasi, prezentate de P. Moșoiu. Biblioteca Revistei Ideea, București. Volumul conține o serie de studii apărute între anii 1891-1907 în diferite publicații de specialitate, tratând următoarele probleme sociale: nevoia de hrană; spiritul democratic în literatură, artă și știință; recenziile; cele două morale; fericirea de a trăi; nevoia de ideal și goana după noroc.

Neîfînd vorba de o lucrare nouă, nu vom insista asupra acestei cărți, ci ne vom mărgini a releva strădania dlui P. Moșoiu de a răspândi opera cugetătorului care a fost C. Dumitrescu-Iasi, ale cărui studii psihologice rămân încă de actualitate, deși formele sociale au evoluat mult — într'o direcție sau alta — în ultimii 50 de ani.

Ion Păltănea.

CRONICA SĂCELEANĂ

În Nr. 1-2 din anul trecut, am reprodus articolul „O situație care nu e locală” apărut în colidianul „Universul” și datorit ziaristului recunoscut *N. Batzară*.

Din cauza subiectului deosebit de important pentru conștiința românească de pretutindeni și mai ales că această chestiune a fost dezbătută în coloanele marelui cotidian românesc „Universul” articolul a produs interes în cercurile presei românești.

Astfel seriosul cotidian clujan „*Tribuna*”, de subț priceputa conducere a scriitorului ardelean, părintele *Ion Agârbiceanu*, în numărul său din 15 Mai 1940, publică un lung articol intitulat „*Revista Plaiuri Săcelene*.”

Articolul este semnat de dl. prof. *I. Gârbacea* — ni se pare dela Academia Comercială din Cluj — care comentând articolul dlui. *N. Batzară* îl întregeste cu interesante observațiuni.

Cum dl. prof. *I. Gârbacea* este un bun cunoscător al problemelor păstorilor ardeleni și al fenomenului de fransumanță, am găsit de bine a reproduce articolul apărut în cotidianul „*Tribuna*”, chiar în numărul de față

Din cauza spațiului prea mic, am lăsat afară partea ce cuprindea articolul dlui. *N. Batzară*, care fusese reprodus și de dl. prof. *I. Gârbacea* în articolul său — publicând numai articolul propriu zis al scriitorului clujan.

Cei care vor să studieze mai atent chestiunea, găsesc articolul dlui. *N. Batzară*, publicat în nr. 1—2 din anul curent.

Din parte-ne mulțumim dlui prof. *I. Gârbacea*, pentru întregirile și observațiile sale și ne-ar bucura mult dacă peana sa ar coborî direct în mijlocul paginilor revistei, unde va fi primită cu dragostea și respectul cuvenit.

La două zile numai — adică în 17

Mai 1940 — colidianul dlui. prof. *N. Iorga* „*Neamul Românesc*” din București, publică pe prima pagină, sub titlul „*Plaiuri Săcelene*”, următoarele:

„Am relevat întotdeauna în coloanele noastre publicațiile românești bune, în afară de cele cari apar în Capitală, — pe cele provinciale, cari din colțul lor depărtat se străduiesc să-și aducă prinosul curat de cultură și de românism, în slujba neamului.”

„*Revista „Plaiuri Săcelene”* reproduce din „*Universul*” un articol sub semnătura dlui. *N. Batzară*, în care se ocupă de această revistă și pe care îl publicăm și noi.”

Urmează reprodus în întregime articolul dlui. *N. Batzară*, articol despre care am vorbit mai sus.

Toată recunoștința noastră cotidianu'ui „*Neamul Românesc*” pentru aten-

O parte din cele 31 de fragmente ale romanului **NINA** de Victor Tudoran.

Spre Techirghiol — Sat,
Brașoveni,
Rozalia,
Nostalgia unui mormânt
Debarcaderul dragostei, etc.

ția acordată modestei noastre reviste.

Întotdeauna am fost sinceri cu cititorii. Necazurile noastre le-am împărțit și lor, pentru a ni se părea mai ușoare, iar bucuriile noastre am vrea să fie și ale lor. În aceste vremuri când apariția revistei ar putea fi periclitată, din cauza greutăților ivite cu încasarea abonamentelor, steaua „plaiurilor” noastre dragi, ne-a arătat inimii curate de săceleni, cari ne-au înțeles.

Astfel prin stăruința Dlui. Dr. Voicu Nițescu fost ministru, și prin bunăvoința Dlui. Prof. G. Alexianu, rezident regal al Ținutului Bucegi, am obținut din partea Ținutului, suma de Lei 10.000.— (zecemii lei) drept subvenție pe anul 1940/41, al cărei prim scop este de a acoperi în parte pierderea avută anul trecut, a cărei sumă se apropie de 8.000.— (optmii) lei.

Tot prin bunăvoința Dnului Dr. Voicu Nițescu, avându-se în vedere faptul că dela apariție și până azi, am adus un efectiv serviciu ideii de cooperajie, prin propaganda susținută în coloanele noastre, am obținut și din partea Institutului Național al Cooperajiei din București, un ajutor în sumă de Lei 5.000.— (cincimii).

Nu putem trece sub tăcere nici adâncă înțelegere ce ne-a arătat și Dl. senator Gh. Roșculeț, președintele Camerei de Agricultură din Brașov, care ne-a încurajat întotdeauna când posibilitățile i-au îngăduit.

De data aceasta, pe lângă abonamentul de sprijin acordat din partea Camerei de Agricultură din Brașov, Domnia-Sa ne-a înlesnit și încasarea subvenției acordată de Ținutul Bucegi, scutindu-ne astfel de o mulțime de cheltuieli.

Tuturor le aducem și pe această cale velle și sincerile noastre mulțumiri, pentru tot ce au făcut și vor mai face în scopul ajutorării revistei.

Aceasta cu atât mai mult, cu cât revista aduce probleme de un deosebit interes românesc, care apoi sunt desbătute în coloanele unor colidiane unanim apreciate, ca : „Universul“ și „Neamul Românesc“ din București și „Tribuna“ din Cluj. Deasemenea nu trebuie să se uite că aprecierile asupra revistei mocanilor de pretutindeni sunt favorabile, așa după cum se poate vedea în mai toate ziarele și revistele serioase din țară, începând cu : „Curentul“, „Porunca Vremii“ și „Tribuna“, și terminând cu „Convorbiri Literare“, „Sfarmă-Piatră“ și altele.

Pilda frumoasă a Săcelenilor de mai sus, ar trebui urmată și de alții cari au posibilități identice, deoarece astfel vom fi în stare să dăm cititorilor o revistă și mai prezentabilă, care ar fi cu

adevărat expresia propriilor noastre puținți.

O spunem răspical: ceea ce reușim a face să apară, nu reprezintă tot ceea ce putem da, ci ceea ce putem realiza cu mijloacele materiale de care dispunem. Când resursele bănești vor crește, adică atunci când cititorii își vor face pe deplin datoria, înfățișarea și cuprinsul revistei noastre vor fi cu totul altele.

Până atunci ne mulțumim să apărem în haina pe care cititorii și Săcelenii înțelegători ne-au dat-o.

Victor Tudoran

„**Sintilia**“, tradiționala serbare mocănească din ziua Sfântului prooroc Ilie (20 Iulie), în anul acesta nu s'a ținut.

În momentele când inima întregului popor român a fost însângerată, când o parte din trupul țării noastre a fost sfâșiat de pantera roșie a comunismului, când țara îndoliată și-a înneecat durerea într'un suspin, Săcelele au arborat și ele drapelul suferinții și al resemnării. Săcelenii au înțeles că nu sunt timpuri de veselie — că atunci când frații noștri de peste Nistru și din nordul Bucovinei, gem sub loviturile nemiloase ale unei soarte vitregi, trebuie să ne simțim și noi alături de ei, trimițându-le un îndemn, pentru a ține aprinsă încă în ei, flacăra nădejdi, unor vremi mai bune. Orice manifestație artistică în aceste momente, chiar, când aceasta s'ar fi făcut cu scopul de a se păstra dătină și obiceiuri atât de scumpe nouă, ar fi însemnat pentru mocanul nostru, călcarea datoriei.

În ziua frumoasă de vară a proorcului Ilie, pașii lor nu s'au îndreptat spre loc de veselie, ci spre altarul bisericii strămoșești, oblăduitoarea de totdeauna a poporului român.

Gh. Păltănea.

Data când va apare Nina se va anunța din timp.

CRONICA MĂRUNTĂ

Din cauza evenimentelor în curs, când zărele mari ale țării s'au văzut nevoite a-și reduce numărul de pagini iar unele din revistele noastre de cultură să-și întrerupă apariția, noi ne străduim totuși a continua tipărirea revistei, fte chiar și numai în numere duble.

Cerem cititorilor să fie îngăduitori și să ne înțeleagă.

Noi nu vom dezerta dela datorie, deși în jurul revistei am rămas tot mai puțini, restul fiind plecați pe zonă, pentru apărarea fruntarilor țării. Subt protecția celor dela noiare, noi cei de-acasă trebuie să ne facem datoria. Și ne-o vom face!

P. S.

Note: Din motive independente de voința noastră, am fost nevoiți a amâna, pentru numărul viitor, publicarea celor două necroloage: Dr. G. D. Creangă și Ion Rusu-Tibreanu.

Tot în acelaș număr vom publica și darea de seamă a instalării preotului Tiberiu Țigoiu în Cărpiniș-Săcele.

Intenționăm deasemenea să închinăm un număr realizărilor din ultimul timp din Săcele, datorite bunăvoinței Dlui. Rezident Regal al Ținutului Bucegi Dl. Prof. G. Alexianu. Numărul va cuprinde și câteva fotografii documentare.

Redacția.

Sărbătorirea Mitropolitului Nicolae Bălan la Săcele. Căminul Cultural „Mitropolitul Nicolae Bălan” din comuna Baciu, cu concursul unității militare ce se află în localitate, a organizat Duminecă 23 Iunie a. c. după masă, o reușită serbare, subt patronajul dlui colonel Coșereanu, comandantul unității și a dlui locot Bucurescu.

Sala de festivități a căminului a fost neîncăpătoare pentru sutele de soldați și numărul mare al populației care a luat parte la această serbare.

S'a executat următorul program: Pe-al nostru steag, cor; „Scrite-mi mamă despre sat” solo-voce executat de fruntașul Costică Anghel; declamare „Cică să te joci cu hoțul” de Vasile Militaru, executată de sergentul Ilie Costea. Bucăți executate la muzicuță de dl Emil Cherecheș. Solo-voce cu acompaniament de orchestră, „Țărăncuță” de Costică Anghel. „Rea de plată” de Gh. Coșbuc, solo-voce cu acompaniament, executată de serg. Ilie Costea. Tinerii: Gheorghe Gârbacea, Aurel Varlan, Ioan Bărbuc, d șoarele N. Codreanu și Marioara Calotescu, și dl Andrei Calotescu, din societatea tineretului „Sf. Gheorghe” din loc, au jucat o comedie foarte reușită.

A vorbit apoi dl. locot. prof. Prundeanu, despre „Chemarea ostașului român.”

Preotul Victor Marin, parohul locului, a vorbit despre patronul căminului cultural: Inalt Prea Sfințitul Nicolae Bălan Mitropolitul Ardealului, cu ocazia împlinirii celor 20 de ani de arhipăstorie.

După urarea făcută Maj. Sale Regelui Carol II. serbarea s'a sfârșit în cea mai caldă atmosferă de înfrățire.

Coresp.

Ziua Eroilor. In acest an comemorarea zilei eroilor s'a sărbătorit într'un cadru mai restrâns prin faptul că obișnuitul pelerinaj la „Crucea Eroilor” nu a avut loc din cauza timpului ploios.

In biserica ortodoxă „Adormirea Maicii Domnului — cea veche — după oficierea serviciului divin, în prezența autorităților civile, a școalei primare, a premilitarilor și a unui numeros public, părintele paroh Daniel Purcăroiu a ținut o cuvântare, arătând importanța acestei sărbători creștineștii, contopită cu evocarea faptelor vitejești și cu sacrificiul vieții eroilor români.

A urmat un bogat program de cântece naționale și declamări executate de străjerii și străjerele școalei primare din Turcheș.

Ziua restaurației. Printr'o frumoasă manifestare străjerescă s'a sărbătorit și în comuna noastră ziua de 8 Iunie 1940, adică — un deceniu de glorioasă domnie a iubitului nostru Rege Carol al II-lea.

Un Te-Deum a fost oficiat de părintele D. Purcăroiu în biserica-veche, în prezența unei asistențe numeroase și a școlii primare.

După intonarea Imnului Regal de către corul școlii, a urmat un program de cântece și declamări străjerești.

Serbarea s'a încheiat printr'o cuvântare a D-nei directoare Drăgulănescu.

Serbarea de sfârșit de an la grădinița de copii No. 2. Duminecă 16 Iunie 1940 într'o clasă a școlii (fostă școala profesională) a avut loc serbarea de sfârșit de an a grădiniței de copii No. 2, condusă cu pricepere și cu frumoase rezultate de Dna. Eugenia Curcu-

Iată titlul altor fragmente ale
romanului **NINA**

Ziua restaurației.
Techirghiolul.
Zori senine.
Hilda.
Lanterna buclucașe.

bătă. Serbarea a început cu cântece și jocuri naționale, recitări, piesă de teatru și a luat sfârșit prin exerciții și cântece străjerești.

Toate au fost executate foarte frumos, umînd publicul din sală — plină până la ultimul loc.

Micuții școlari și-au îndeplinit rolurile cu grație și talent, atrăgându-și aplauze, iar conducătoarea unanime elogii.

Ion Perșinariu.

Ziua Eroilor. În ziua înălțării Mântuitorului și Ziua Eroilor, Săcelele au sărbătorit pe acei cari s'au jertfit pentru întregirea neamului.

La Troița Eroilor dela Biserica Nouă din Satulung, unde în alți ani se adunau toate școlile din localitate, în acest an din cauza ploii, după slujba înălțării, s'au ridicat în biserică rugi fier-

binji pentru odihna eroilor, morți pentru Tron și Țară.

A vorbit Părintele Zenovie Popovici despre jertfa eroilor, apoi stolul Școlii Primare Nr: 3 sub conducerea Dlui Nicolae Dobrin, inv. dir., a executat un program de cântece și poezii patriotice și a citit apelul celor căzuți la datorie, fapt care a stors lacrimi multora.

Au depus apoi coroane de flori pe mormintele eroilor: Școlile Primare Nr: 2 și 3 și Subcentrul P. P. Săcele.

A urmat apoi defilarea străjerilor dela cele două școli și a premilitarilor, fiind primită de Dl. Locotenent Nicolae Boicea, comandantul subcentrului și de comandanții stolurilor de străjeri.

Ziua Restaurăției: Spre deosebire de anii trecuți, Ziua Restaurăției, anul acesta a fost sărbătorită fără manifestările străjerești cu care ne obișnuisem înaintea.

La ora 11 s'a oficiat un Te-Deum pe terenul de sport Isvorul de către Pr. Zenovie Popovici și Pr. Gheorghe Șerbu în prezența Dilor: Căpitan Axente Cojocaru dela Subinspectoratul P. P. Brașov, Nicolae Boicea, comandantul subcentrului P. P. Săcele, N. Zamfir, dir. Școlii Primare Nr: 2, Comandanții stolurilor de străjeri, Stolurile Școlii Primare Nr: 2 și 3, Premilitarii și un numeros public.

A vorbit Părintele Zenovie Popovici despre înfăptuirile din cei 10 ani de domnie ai M. S. Regelui Carol II.

A răspuns Dl. Căpitan Cojocaru pentru frumoasele cuvinte rostite de Sfinția Sa, închinând cu urarea „Trăiască Regele”. Au defilat apoi străjeri și premilitarii.

Serbarea de sfârșit de an de la Școala Primară Nr: 3 din Satulung a avut loc în ziua 16 Iunie 1940 în localul școlii.

Stolul de străjeri sub conducerea Dnei inv. M. Negoescu a executat un program bine reușit, compus din: co-

(urmare la pag. 112)

Săceleni! păstrați revista la loc de cinste. Oricând o veți găsi vă va aminti locuri scumpe vouă și părinților voștri.

— 15. VII. 1940. — 1500 ex. —

Adevărații prieteni ai „Plaiurilor Săcelene“.

Mulțumim călduros și pe această cale abonaților de mai jos, cari — înțelegându-ne greu — au binevoit a ne achita abonamentul. Sprijinul acordat ne dovedește încăodată necesitatea acțiunii noastre și ne face să străduim în viitor pe același drum al Săcelilor de mâine. Cine refuză să primească și să sprijine „revista“ acela să nu-și mai spună „săcelen“.

Abonații cari

au plătit între 1 Ian. — 31 Martie 1940.

(urmare din numărul trecut)

	Au achitat abonamentul pe anul	
	1939	1940
Dumitru Voina, propr. Brașov	200	—
Natalia Popescu, dir. Brașov	300	—
Cooperativa „Esculap“ București	300	—
Căminul Cultural, Baci-Brașov	400	—
Aurel Puiu, comerc. Brașov	100	100
Gh. I. Blegeanu, comerc. Alexandria-Teleorman, 1/2 an	—	50
Const. G. Jarnea, funcționar. Satulung	—	150
Savu Luca, dir. pensionar. Cernatu	—	100
Alexe Roșculeț, notar. Com. Cogealac-Constanța	—	100
Tiberiu Brediceanu, senator, Brașov	—	100
N. Cuciu Sibianu, funcț. Brașov	—	100
Gheorghe Peteu, morar. Com. Cogealac-Constanța	—	100
Ioan Văju, corespondent, Purcăreni-Brașov	—	100
A. Pascu, Școala Politehnică, București	—	100
Radu I. Ardelea, contab. pens. Brașov	—	100
Aurel Cojocaru, medic. Turcheș-Brașov	—	200
Vasilica Ionescu, Ploești	—	200
Radu Gh. Beșleagă, comerc. Cahul	—	200
Voicu Jalea, comerc. București	—	200
Gheorghe Stroe, Petroșani-Hunedoara	—	300
Bucur Bunescu, industriaș, București	—	1000

Au plătit prin C. E. C. Nr. 25. 187.

Ilie Tudoran, comisionar. București	100	100
Vasile I. Petcu, industriaș, București	—	200

Abonații cari

au plătit între 1 Aprilie — 30 Iunie 1940

	Au achitat abonamentul pe anul					
	1935	1936	1937	1938	1939	1940
Valerica Cornea, funcț. Turcheș	50	50	—	—	—	—
Vladimir Banciu, inginer București	100	100	100	100	100	—
Victor Secăreanu, funcț. Satulung.	—	50	100	100	100	—
Voicu Nițescu, dr. f. ministru, București	—	—	100	100	100	200
Ioan Bânda, dr. topopop. Baia-mare	—	—	100	100	100	—
Gheorghe Șeitan, funcționar, Satulung	—	—	100	100	100	—

	1937	1938	1939	1940
Nicolae Târțalaș, funcț. Câmpina	100	100	—	—
Alexandru Albuleț, funcț. Ploiești	100	100	100	—
Nicolae N. Jica, funcț. Satulung		100	100	—
Gh. P. Sassu, comerc. Com. Cobadin-Constanța		190	100	—
Alexandru Stoian, comerc. Fetești-Ialomița		100	100	100
Gh. Clinciu, conductor silvic, Satulung		100	—	—
Iancu Bărbat, preot, Târlungeni-Brașov		100	—	—
Petru Leucă, preot, Satulung		100	—	—
Nicolae Stoica, propr. Satulung		100	100	50
Nicolae Aldea, propr. Satulung		100	100	—
Neagoe Aldea, avocat, Ploești		100	—	—
Ion Crisbășeanu, comerc. București		100	—	—
Alexandru Suru, medic veterinar, Brașov		100	100	—
Ioan N. Georgescu, contab. aut. Ploești		110	—	—
Vasile C. Pătrașcu, industriaș, Ploești		150	150	150
Nichită C. Bucurescu, controlor fin. Brașov		250	250	—
Biblioteca „Astra”, Brașov			100	100
Mihail I. Teșan, funcț. Satulung			100	—
Ioan Jinga, propr. Satulung			100	—
Ioan Cofei, comerc. Satulung			100	—
Matei Stroescu, cantor. Turcheș-Brașov			100	—
Gheorghe Cârstocea, propr. Satulung			100	—
Gh. Pria, funcționar, Bușteni			100	—
Ioan Bellu, funcționar, Sinaia			100	100
Nicolae Șerbănescu, Câmpina			100	—
Sterică Ciupală, funcționar, Câmpina			100	100
Gh. Munteanu, comerciant, Ploești			100	—
Vasile Bucur, industriaș, Ploești			100	—
Gheorghe Popa, insp. școlar. București			100	150
Rica Ghia, propr. București			100	—
Grigore Dobrescu, avocat. București			100	100
Mănăstirea Hurezi, Hurezi-Vâlcea			100	100
Gimnaziul Comercial de Băeți, Satulung			200	—
Nicu I. Munteanu, comerc. București			200	—
Victoria Grigorescu, Ploești			250	250
Comisia Climatică a Municipiului Brașov			400	—
Ioan I. Cărbunărea, agric. Com. Ferdinand Constanța				100
Ioan D. Căciulă, adtor-agric. Vârful Câmpului-Dorohoi				100
Gheorghe Manole, industriaș, Baci-Brașov				100
Ion Coltofeanu, dir. București				100
Ortensia Șogoreanu, funcționară, Brașov				100
Ioan I. Necula, comerc. Ploești				100
Ioan Tocitu, dr. medic, Anadolchioiu Constanța				100
Nicolae Silea, maestru hornar, Satulung				100
Ionel Tăraș, comerc. Azuga-Prahova				100
Nicolae Munteanu, Bușteni				100
Frații Cheșcă, comerc. fierărie. Câmpina				100
Alexandru I. Rădulescu, secretar gen. Câmpina				100

	1940
Ioan Angelescu, comerc. Câmpina	100
Vasile Filip, comerc. Câmpina	100
Voicu Bulgărea, comerc. Câmpina	100
Petre Schiau, comerc. Ploești	100
Bucur A. Stroe, comerc. Ploești	100
Ioan B. Peteu, funcționar București	100
Traian Panțu, funcționar. București	100
Aurel Lascu, funcționar. București	100
Vasile Pavelescu, funcționar. București	100
Valeriu Roșculeț, medic. București	100
Const. Dănulescu, dr. București	100
C. Voiculescu, București	100
Gh. Cucu, funcționar. București	100
Drăgan Ovesea, comerciant, București	100
Felicia I. Georgescu, Ploești	100
Ioan I. Moțoiu, Ploești	100
Alexe Boros, comerciant, Ploești	100
Gheorghe Căciulă, insp. Chișinău	100
Maria Dumitrescu, Tătăraști-Cetatea-Albă	100
Ioan Gh. Drăgoi, comerc. Galați	100
Alexe I. Popa, propr. Com. Ferdinand I.-Constanța	120
Nicolae Burcuș, comerc. Bușteni	130
Marioara N. Prosan, elevă. Ploești	150
Teodor Dinescu, comerc. Câmpina	150
Aurel Pană, director, București	150
Traian Căciulescu, dir. București	150
Ioan Dumitrescu, funcț. București	150
Ioan Peteu, fabricant. Brașov	150

(urmare în numărul viilor).

(continuare dela pag. 109)

ruri, recitări și scenetele Păcală și Tândală. Au fost premlați elevii silitorii. Dna învă. Dobrin a adus mulțumiri comitetului școlar pentru concursul dat cât și publicului care a luat parte la serbare.

Maialul Subcentrului P.P. Săcele. În ziua de 16 Iunie 1940, pe stadionul Isvorul din Salung, a avut loc maialul

Subcentrului P. P. Săcele.

Serbarea a început cu un meci de fotbal și o ștafetă și s'a continuat cu dans.

Taraful Niță Oglinďă a delectat publicul, care a petrecut de minune, până ce ploaia l'a gonit pe la mesele d'n bufetul de vară, bine organizat de Dl. Vasile Oprescu.

Ion Pantelimon.

Epigrame lui Teodor Al. Munteanu autorul volumelor de poezii „Viiori de lut” 1937 și „Meri domnești” 1940.

*Nu sunt mirat că n'am găsit
Un vers sonor și isprăvit,
Cum vrei ca să cânte frate?
Sunt „Viiori din lut” lucrate!*

V. T.

*Că-s „Meri domnești” de-adevărat
Volumul ți l-am cumpărat,
Dar mi-am făcut gura crețe!
Erau „mere pădurețe” ! ?*

V. T.

VIZITAȚI
BERĂRIA și RESTAURANTUL

LUTHER

Restaurator

IOAN MOȘOIU

BRAȘOV

Piața Libertății No. 10.

Telefon : 37.92.

— (A) —

Telefon : 37.92.

Localul
renovat

complet
după
cele mai

moderne
cerințe,
fiind

înzestrat
cu un

Bucătărie
excelentă.

—
Vinuri din
toate pod-
goriile țării.

—
Bere
specială
Luther

—
Serviciu
prompt.

Ioan Moșoiu.

Deputat al Ținutului Bucegi
pentru Comerț și Industrie

minuat răcitor electric automat, oferind astfel consuma-
torilor cel mai simpatic și asortat bufet.

Popp & Bunescu

CASĂ FONDATĂ ÎN 1900.

București

Totdeauna asortată cu:

Stofe pentru domni și doamne,
mătăsurii, pânzărie, lingerie și imprimeuri.

Stofe de mobilă, covoare, perdele și linoleum.

Articole pentru străjeri și copii.

Calități superioare la prețuri fixe și rezonabile.

Centrala: Piața Sf. Gheorghe No. 2.

Sucursala: Calea Griviței No. 117.

Telefon :
3. 30. 78.

Telefon :
3. 07. 94.

Ecouri din presă despre „Plaiuri Săcelele”.

Săptămânalul „Sfarmă Piatră” Buc.

— 23 Iunie 1940 —

● Dir. Ioan Gregorian. ●

D. Victor Tudoran, directorul excelentei reviste „PLAIURI SĂCELENE”, se străduiește să ne dea o revistă care, pe zi ce trece, este tot mai bună.

Ținând seamă de vitregia vremurilor, de nepăsarea cititorului pentru revistele literare și de greutățile cu care se luptă aceste făclii de hrană sufletească, este suficient să arătăm că „PLAIURI SĂCELENE” apărând regulat de 7 ani, a învins toate aceste greutăți și a reușit să se mențină, datorită numai și numai minunatelor condițiuni redacționale și grafice în care apare.

Cotidianul „Curentul” București.

— 20 Iunie 1940. —

● Dir. Pamfil Șeicaru. ●

Plaiuri Săcelele, anul VII. nr. 4-5, este o revistă cu caracter pronunțat regional de sub direcția d-lui Victor Tudoran, care colaborează în acest număr cu un extins articol: „Infăptuirii creștinești grăitoare”, prin care arată importanța bisericii creștine ortodoxe din Ardeal, în păstrarea conștiinței naționale și pentru realizarea idealului național.

Mai colaborează: Sergiu Soroceanu cu Legendă (versuri), Doiniță Sassu cu Zori, din care merită a fi citate ca indiciu unui talent, versurile:

„Numai lacul doarme încă,

„Străjuit de-aceiași stâncă

„Pururi către cer privind:

Tot cu versuri mai colaborează Ion Apostol Popescu, revista încheindu-se cu mici cronici.

AM PRIMIT LA REDACȚIE

Nu anunțăm în această rubrică decât ziarele și revistele cari la rândul lor ne anunță. Redacția.

Reviste: „A.L.A.C.I.” București, „Buletinul Informativ” București, „Bugeacul” Bolgrad, „Buletinul Cărții Românești” București, „Cuget Moldovenesc” Bălți, „Cuget Clar” București, „Condeiful” Craiova, „Convorbiri Literare” București, „Drum”, Roșiori de Vede, „Fruncea” Timișoara, „Festival” Silistra, „Gând Românesc” Cluj, „Gazeta Cărilor” Ploiești, „Gândirea” București, „Gazeta Ilustrată” Cluj, „Gânduri dela Mare” Constanța, „Gânduri și Rânduri” Ploiești, „Isvoarașul” Bistrița-Mehedinți, „Innoirea” Arad, „Insemnări Ieșene” Iași, „Itinerar” Chișinău, „Luceafărul” Timișoara, „Lumina” București, „Litoral” Constanța, „Libertatea” București, „Marea Noastră” București, „Neamul Românesc pt. popor” București, „Plaiuri Huniedorene” Petroșani, „Preocupări Literare” București, „Poporul Românesc” Chitila, „România Eroică” Cluj, „Satul” București, „Sănătatea” București, „Satul și Școala” Cluj, „Straja Neamului” Chișinău, „Tinerimea Română” București, „Timocul” București, „Tineretea” București, „Viața Basarabiei” Chișinău.

Ziare: „Acțiunea Buzăului” Buzău, „Drapelul Nostru” București, „Decalogul” București, „Evangélikus Élet” Baci, „Gazeta Transilvaniei” Brașov, „Gorjanul” Tg.-Jiu, „Ogorul” București, „Românizarea” București, „Tribuna Noastră” Cluj, „Țara Nouă” Cluj.

Cotidiane: „Ardealul” dir. G. I. Gologan, Brașov, „Dobrogea Jună” dir. C. N. Sarry, Constanța.

Streine: „Nădejdea” Vârșet (Jugoslavia), „Central European Press” Praha, (Germania), „Nouvelles Internationales” Frankfurt a. Main.

Vom fi recunoscători acelor ce ne vor trimite adresele exacte ale rudelor și prietenilor de origine săceleană, despre care cred că ar putea abona revista.

